

عوامل خطر سرطان کبد

عوامل مختلفی می توانند شانس ابتلا به سرطان کبد را در فرد افزایش دهند. این عوامل شامل:

• جنسیت

سرطان کبد در مردان بسیار بیشتر از زنان است.

• نژاد / قومیت

در ایالات متحده، آمریکایی های آسیایی و جزایر اقیانوس آرام بیشترین میزان سرطان کبد را دارند و پس از آنها اسپانیایی و لاتین تبارها، سرخپوستان آمریکایی، بومیان آلاسکا و آفریقایی آمریکایی ها قرار دارند.

• عفونت مزمن با [HBV](#) یا [HCV](#)

در سراسر جهان، شایع ترین عامل خطر ابتلا به سرطان کبد، عفونت مزمن (طولانی مدت) با ویروس هپاتیت (HBV) (B) یا ویروس هپاتیت (HCV) (C) است. این عفونت ها منجر به سیروز کبدی می شوند و مسئول ایجاد سرطان کبد در بسیاری از مناطق جهان به عنوان شایع ترین سرطان هستند.

در ایالات متحده، عفونت با هپاتیت C بیشترین علت HCC است، در حالی که در آسیا و کشورهای در حال توسعه، هپاتیت B شیوع بیشتری دارد. افراد آلوده به هر دو ویروس خطر بالایی در ابتلا به هپاتیت مزمن، سیروز و سرطان کبد دارند.

• بیماری کبد چرب غیرالکلی

بیماری کبد چرب غیرالکلی یک بیماری شایع در افراد چاق است. افراد مبتلا به زیرگروه این بیماری، معروف به NASH، ممکن است به سیروز مبتلا شوند.

• سیروز

این وضعیت پیشرونده و برگشت ناپذیر باعث تشکیل بافت اسکار در کبد می‌شود و احتمال ابتلا به سرطان کبد را افزایش می‌دهد.

• سیروز صفراوی اولیه

برخی از انواع بیماری‌های خود ایمنی که بر کبد تأثیر می‌گذارند نیز می‌توانند باعث سیروز شوند. به عنوان مثال، در سیروز صفراوی اولیه (PBC) مجاری صفراوی در کبد آسیب دیده و حتی از بین می‌رود که می‌تواند منجر به سیروز شود. افراد مبتلا به PBC پیشرفته در معرض خطر بالای سرطان کبد هستند.

• بیماری‌های متابولیکی ارثی

برخی از بیماری‌های متابولیکی ارثی می‌توانند منجر به سیروز شوند.

افراد که هموکروماتوز ارثی دارند آهن زیادی از غذای خود جذب می‌کنند. این آهن در بافت‌های بدن، از جمله کبد ته نشین می‌شود و می‌تواند منجر به سیروز و سرطان کبد شود.

• مصرف زیاد الکل

سو مصرف الکل دلیل اصلی سیروز در ایالات متحده است که به نوبه خود با افزایش خطر ابتلا به سرطان کبد در ارتباط است.

▪ مصرف دخانیات

سیگار کشیدن خطر ابتلا به سرطان کبد را افزایش می دهد.

▪ چاقی

چاقی خطر ابتلا به سرطان کبد را افزایش می دهد. این احتمالاً به این دلیل است که می تواند منجر به بیماری کبد چرب و سیروز شود.

▪ دیابت نوع 2

دیابت نوع 2 با افزایش خطر ابتلا به سرطان کبد در ارتباط است، معمولاً در بیمارانی که عوامل خطر دیگری مانند مصرف زیاد الکل و یا هپاتیت ویروسی مزمن دارند، این خطر همچنین ممکن است افزایش یابد.

برخی بیماری هایی که خطر سرطان کبد را افزایش می دهند عبارتند از:

- Tyrosinemia
- Alpha1-antitrypsin deficiency
- Porphyria cutanea tarda
- Glycogen storage diseases
- بیماری ویلسون

▪ قرار گرفتن در معرض آفلاتوکسین ها

آفلاتوکسین ها سمومی هستند که توسط کپک هایی تولید می شوند که روی برخی مواد غذایی رشد می کنند. محصولات زراعی مانند غلات و مغزها، می توانند به آفلاتوکسین آلوده شوند.

• وینیل کلراید و دی اکسید توریم (توروتراست)

قرار گرفتن در معرض این مواد شیمیایی خطر آنژیوسارکوم کبد را افزایش می دهد. همچنین خطر ابتلا به کلانژیوکارسینوما و سرطان کبد را افزایش می دهد. وینیل کلرید ماده شیمیایی است که در ساخت انواع پلاستیک ها استفاده می شود. توروتراست یک ماده شیمیایی است که در گذشته به عنوان بخشی از آزمایش های اشعه ایکس به برخی از بیماران تزریق می شد. وقتی خصوصیات این مواد شیمیایی سرطان زا شناخته شد، اقداماتی برای از بین بردن آنها یا به حداقل رساندن قرار گرفتن در معرض آنها انجام شد. از توروتراست دیگر استفاده نمی شود.

• استروئیدهای آنا بولیک

استروئیدهای آنا بولیک هورمون های مردانه ای هستند که توسط برخی از ورزشکاران برای افزایش قدرت و توده عضلانی استفاده می شود. استفاده طولانی مدت از استروئید آنا بولیک می تواند خطر ابتلا به سرطان کبد را افزایش دهد.

عواملی که ممکن است خطر ابتلا به سرطان کبد را کاهش دهند:

• واکسن هپاتیت B

از آنجا که عفونت مزمن هپاتیت B می تواند منجر به سیروز و سپس سرطان کبد شود، واکسیناسیون در برابر ویروس هپاتیت B ممکن است افراد را از سرطان کبد ناشی از ویروس هپاتیت B محافظت کند.

• درمان هپاتیت ویروسی

شناخته شده است که عفونت های مزمن با هپاتیت B یا حتی هپاتیت C می تواند منجر به سیروز و سرطان کبد شود. دریافت درمان برای هر دو عفونت می تواند خطر ابتلا به سرطان کبد را کاهش دهد.

عواملی که اثرات نامشخصی در خطر ابتلا به سرطان کبد دارند:

• آسپرین

ثابت شده است که آسپرین خطر ابتلا به چند سرطان را کاهش می دهد. برخی مطالعات نشان داده است که خطر سرطان کبد با استفاده منظم از آسپرین کاهش یافته است ، اما تحقیقات بیشتری در این زمینه لازم است.

گاهی اوقات علت سرطان کبد مشخص است، مانند عفونت های مزمن هپاتیت، اما گاهی سرطان کبد در افرادی رخ می دهد که هیچ بیماری زمینه ای ندارند و مشخص نیست که چه عامل یا عواملی باعث بروز آن گردیده است.

تهیه و ترجمه توسط: خانم زویا نجفی ([آزمایشگاه ژنتیک پزشکی ژنوم اصفهان](#) - [مرکز تحقیقات سلولی، مولکولی و ژنتیک ژنوم](#) - [بخش R&D](#) - [واحد سرطان](#))